

KLINISCH GENOOTSCHAP TE ROTTERDAM.

Vergadering op Vrijdag 11 October 1929 1).

Voorzitter: Dr. H. KLINKERT.

Dr. E. H. HERMANS, *Een geval van ainhum.*

(Voordracht wordt gepubliceerd in het *Nederl. Tijdschr. v. Geneesk.*).

HERMANS,
Een geval
van ainhum.

Deze aandoening werd voor het eerst in 1860 aan de Goudkust waargenomen. Zij komt in verschillende gedeelten van Afrika vrij dikwijls voor, wordt verder zeer zelden waargenomen in Indië (Ned. Indië 3 gevallen), verder af en toe in Zuid- en Midden Amerika en in de Stille Zuidzee.

Ainhum begint met een groef of eeltvorming aan de basis van den kleinen teen. Langzamerhand omgeeft deze groef de geheele basis van den teen en er ontstaat dus een soort insnoering. De teen zwelt op, is meestal cyanotisch gekleurd, doch het komt merkwaardig nooit tot gangreen. De basis wordt steeds dunner en dunner. De stand van den teen ondergaat een verandering. Het ziekteproces is in dit stadium zeer pijnlijk en ten slotte wordt de teen geamputeerd, wat in den regel zeer gemakkelijk gaat, daar in een vergevorderd stadium de beenige verbinding geheel verdwenen is.

Spreeker demonstreert een uit Calcutta afkomstigen Britsch-Indiër, waarbij aan den vijfden teen van den linker voet het proces reeds zoo ver voortgegaan is, dat de teenbasis tot op de helft door is, terwijl aan den vijfden teen van den rechter voet het proces nog in het beginstadium verkeert. De Röntgenphoto laat zien, dat het basale kootje van den vijfden teen van den linker voet op de plaats van de insnoering al zeer smal geworden is.

Pathologisch-anatomisch onderzoek vertoont in de gleuf atrophie of nog beter gezegd hypoplasie van epidermis en corium, zonder enig verschijnsel van ontsteking. In den teen zelf vinden wij endo- en peri-arteriële veranderingen. De beensubstantie verweekt en wordt opgelost en pezen en onderhuids vetweefsel worden tot een vettige spekachtige massa.

Spreeker gaat de verschillende aetiologische factoren na, welke voor het ontstaan van deze aandoening zijn opgegeven. Hij legt er den nadruk op, dat in het hier waargenomen geval niets ervoor pleit, dat wij te doen zouden hebben met een ontstekingsachtig proces, zooals o. a. door MANSON, PLEHN en ZUR VERTH aangegeven is. Ook voor het aannemen van lepra als oorzaak bestaat geen aanleiding.

Discussie:

BURGERHOUT vraagt of de aandoening alleen bij kleurlingen voorkomt en of ook andere lichaamsdeelen aangedaan worden.

VERSPIJCK MIJNSSSEN merkt op, dat het iets zeer bijzonders is, wanneer de groote teen aan het ziekteproces deelneemt.

HANNEMA vraagt of de ziekte afgevoerd is, als de kleine teenen afgestooten zijn. Verder zou hij gaarne weten of de aandoening pijnlijk is.

H. KLINKERT oppert de mogelijkheid, dat de ziekte aetiologisch verwantschap heeft met de ziekte van RAYNAUD.

HERMANS antwoordt aan BURGERHOUT: De aandoening werd tot dusverre uitsluitend bij kleurlingen waargenomen, met uitzondering van een in Syrië beschreven geval.

Aan HANNEMA: Na het afstooten der kleine teenen is de ziekte inderdaad afgevoerd, tenzij dan — hetgeen een hooge uitzondering vormt — vervolgens de vierde

1) Dit verslag is door de redactie ontvangen 18 Januari 1930.

teen aangetast wordt. De algemeene toestand ondergaat door ainhum geen nadeligen invloed. De aandoening is met uitzondering van het beginstadium zeer zeker pijnlijk. De gedemonstreerde patiënt kan slechts moeilijk loopen door de pijnlijkheid.

Aan H. KLINKERT: Spreker acht verwantschap met ziekte van RAYNAUD niet waarschijnlijk. Gangreen van het weefsel wordt juist bij ainhum nooit gezien.

QUARTERO, P. B. V. QUARTERO, *Over het bewaren van Röntgenfilms naar aanleiding van de ramp in het ziekenhuis te Cleveland.*

Bewaren van
Röntgen-
films.

Naar aanleiding van de ramp, een clinic te Cleveland in Mei 1929 overkomen, tengevolge van ontploffingen, welke veroorzaakt waren door het vergassen van een voorraad Röntgenfilms, is het voor ons geneeskundigen nuttig, deze zaak nader te bekijken.

De brandbaarheid van het celluloid is ons reeds lang bekend, doch bij genoemd ongeval zijn nog veel gevaarlijker eigenschappen onzer Röntgenfilmen aan het licht gekomen, die ons nagenoeg onbekend waren. Deze gevaren zijn des te ernstiger, omdat reeds kleine oorzaken het helsche venijn dier filmen kunnen ontketen, waarvan de uitwerking veel heftiger kan zijn, dan die van een brand.

Door uitvoerige mededeelingen van ooggetuigen, kwam men tot de overtuiging, dat zeer giftige, explosieve en zelfontbrandbare gassen de oorzaak waren van de ramp. De gassen waren zoo giftig, dat sommige oud-strijders onder de ooggetuigen deze vergeleken met het phosgeengas. Het bleek al spoedig, dat deze geel-bruine dampen hun oorsprong hadden in het archief der Röntgenfilmen, dat zich in de kelderverdieping bevond. Daar had een lek in een der toevoerbuizen van de centrale (stoom) verwarming in het vertrek zoo'n hooge temperatuur ontwikkeld, waardoor de (vlammenlooze) vergassing tot stand kwam. De sterkkriekende dampen, die in de kelderverdieping eenige ontploffingen hadden veroorzaakt, verspreidden zich, ook als gevolg van een op dit oogenblik in werking zijnde ventilatie-inrichting, op buitengemeen snelle wijze door het heele gebouw; een verwarde vlucht naar deuren en ramen ontstond, doch de giftigheid dier gassen was zoo hevig, dat velen in hun vlucht werden gestuit en machteloos neervielen. En zoo vonden in weinige oogenblikken tijds 124 der 340 mensen, die dien morgen zich in de clinic bevonden den dood. Het onderzoek toonde aan, dat in 95 pCt. der gevallen, gasvergiftiging de doodsoorzaak was en dat het voornaamste agens uit stikstofdioxyde bestond.

Uitvoerige proeven van den Amerikaanschen chemischen oorlogsdienst toonden aan, dat celluloid bij 120° C. tot plotselinge ontleding tot gassen kan worden gebracht. Bij 98° C. begint deze vergassing reeds en aangezien hierbij warmte vrij komt zet het ontledingsproces zich voort met zoo'n buitengewone snelheid, dat in enkele oogenblikken de temperatuur tot 720° is gestegen.

Bij 135° C. kan bij voldoende toetreding van zuurstof, dus ook, wanneer de gassen in de lucht ontwijken, zelfontbranding plaats vinden, waarbij zich steekvlammen van 20—30 M. lengte kunnen ontwikkelen. Verder bleek, dat 1 gram celluloid 600—1200 cm³ gas kon vormen, waarvan 25 pCt. NO₂; 1 pCt. HCN; 4 pCt. CO en verder CO₂ en water. 1900 pond filmen vergassen in 3 minuten in een gesloten ruimte. 32000 pond films vergassen in 16 minuten in een gesloten ruimte. Water, in ruime mate aangevoerd, bleek een groote remmende werking op die vergassing te hebben, eenzijdig door de groote oplosbaarheid der gassen in water en anderzijds door den verkoelenden invloed. Zooals reeds vermeld werd, waren deze gevaarlijke eigenschappen van het celluloid nagenoeg onbekend; een publicatie hieromtrent in de „Fire Engeneering” van 6 Maart 1929 is aan de algemeene aandacht ontsnapt, totdat de catastrofe in Cleveland in Mei d. a. v. ons met ontzetting vervulde en een ieder, die de verantwoordelijkheid draagt voor ziekeninrichtingen, polycliniken, consultatiebureaux met zenuwachtigen haast middelen deed beramen, om dergelijke rampen te voorkomen.

Industrieële ondernemingen zochten naar ongevaarlijk filmmateriaal; de z.g. acetylfilm bleek nog niet aan alle eischen te voldoen. Proeven leerden, dat de filmvoorraden moesten worden bewaard in gelsoleerde gebouwtjes buiten de ziekeninrichtingen en indien dit niet mogelijk is, in geïsoleerde vertrekken boven op het

platte dak. Verwarming en electriche geleidingen moeten uit die vertrekken worden geweerd. Verlichting kan geschieden door z.g. buitenlicht, waarbij het licht (ook kunstlicht) door ramen naar binnen kan schijnen.

Evenmin mogen in deze archieven brandbare of warmte ontwikkelende chemicaliën (als alcohol, aether, zwavelzuur, salpeterzuur e. a.) worden gebracht. De filmen moeten worden bewaard in metalen vuurwerende kasten, die in kleine vakjes moeten zijn verdeeld. Alle vakken moeten communiceren met een afvoerbuis naar buiten. De gezamenlijke afvoer moet zoo worden aangebracht, dat eventueel zich ontwikkelende gassen niet in de buurt van ramen kunnen komen. Aanbeveling verdient het de filmbergplaatsen te voorzien van automatische of gecommandeerde watersproeiers.

De filmvoorraad, die men voor het dagelijksche gebruik noodig heeft, moet eveneens in een metalen kast met afvoer naar buiten worden opgeslagen. Het ware gewenscht, dat politioneele contrôle werd uitgeoefend.

Discussie; :

BURGERHOUT merkt op, dat in het Amerikaansche ziekenhuis de films zeer onverstandig waren opgeborgen. Zij werden nl. bewaard in een oude kolenkelder, waar pijpen van de stoomleiding doorliepen. Het juiste voorschrift, waaraan in het ziekenhuis aan den Coolsingel is voldaan, is, dat de films op het hoogste punt van het gebouw worden bewaard. Verder wijst spreker er op, dat NO_2 gassen zwaarder zijn dan de lucht (bij kamertemperatuur $2\frac{1}{2}$ maal, bij 284° Fahrenheit $1\frac{1}{3}$ maal zwaarder); het is daarom eenigszins verwonderlijk, dat de gassen in het ziekenhuis te Cleveland zoo vlug door het geheele gebouw zijn opgestegen.

QUARTERO antwoordt, dat bij de zelfontleding der films een zeer hooge temperatuur ontstaat en dat de gassen met kracht werden uitgedreven. Bovendien werkten in dit geval allerlei ongunstige omstandigheden samen.

MOLL VAN CHARANTE zou het gewenscht vinden, dat in filmbewaarplaatsen een automatisch werkende regeninstallatie werd gemaakt, zooals dat in houtfabrieken regel is. Bij deze brandbare substantie zou dat bijzonder aangewezen zijn, daar de gassen in het water worden opgenomen.

H. KLINKERT acht het raadzaam, de films buiten in een afzonderlijk gebouwtje te bewaren.

DE MONCHY deelt mede, dat er in ons land een wettelijke bepaling wordt overwogen, volgens welke de bewaarplaatsen op zijn minst 25 meter buiten het gebouw moeten staan. Dit heeft in de steden bij ziekenhuizen zonder of met kleine tuinen praktische bezwaren.

Loos stelt voor bij de ziektegeschiedenissen slechts papieren afdrukken te bewaren.

QUARTERO acht deze te slechte surrogaten voor de films.

P. VAN PAASSEN, *2de secretaris.*

KLINISCH GENOOTSCHAP TE ROTTERDAM.

Vergadering op Vrijdag 25 October 1929 1).

Voorzitter: Dr. H. KLINKERT.

Dr. D. J. WESSELINK, *Over de eiwituitscheiding door de nieren bij zwangeren.*

Van een aantal zwangeren met albuminurie werd dagelijks de hoeveelheid eiwit in de urine in verband met den bloeddruk en met het lichaamsgewicht bepaald. Verscheidene patiënten werden bovendien onmiddellijk na de bevalling gewogen en bij ontslag, 12 à 14 dagen na de bevalling.

WESSELINK,
Eiwit-
uitscheiding
door de
nieren.

1) Dit verslag is door de redactie ontvangen 16 Januari 1930.